

ACC. N:R M. 8376 : 1-16.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Landskap: *Skåne*

Upptecknat av: *Eva Nilsson*

Härad:

Adress: *Davidhallsgata 3A, Malmö*

Socken:

Landskrona

Berättat av:

Uppteckningsår:

1942.

Född år

1888 i Landskrona.

Minnesuppteckningar fr. Landskrona.

M 8376:1.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Öfverstyrelsen för hofvudsstyrelsen.
Meningen, från lands förordningen 1888-1900

Jag har alltså öfverstyrelsen
målningstyrelsen i hofvudsstyrelsen, där den minnes
hills och till minnes av de verkens be
skunden från min beordring.

Om lördagarna skulle alla byggher
vara medanskrade, om möjligt till
fel och d. Jagen skapade min och lagens
hills och av dem på en. För att de in-
nen skulle kunna bevara sig till den
skunden de helg dagarna och i hofvuds-
staf av dem och under dagen i hofvuds-
staf.

Om det var och de andra i hofvuds-
staf med hofvuds fel, i hofvuds skara
hofskenens på guden, i hofvuds
man i hofvuds.
I hofvuds efter 2 hofvuds. Där
man och hofvuds, hofvuds om guden

biden di man skona vaer melar fram-
ma. Di alystom vaer omentum och de-
kiga omu my alyste man skoma att bera
om om riket og oar.

Man skade emen om alla den som
rikhet under de gamla praeden under
emns lapp.

Att them vaer den gamla praest-
gor den som leier lapp og att den far-
ste praest de praestend i. Den de stema-
Den laist di haemt ar gamla stycke-
vaten och Sadom as fare gogon. Myrkon-
den gamla som bham nek laist mitt far-
og biden far helymals fmgmogen
hade denna fmgda vaerf otyper far
en haest bar och far att mdu de skul-
le framma alysta en skant i praest som bitt
de gattiga. De som vaer praema och
man om att em den de gvea dit men
det praest och andai att di her engodma
de haest i honden far att alysta vaer
nlytta mot her och fants de praes-
ten haem alysta. Man skulde praest
farst praest ogu ga praest ogu vaer
saer vaer gong alysta praest ogu
gong ogu och bari fmg an da de myrkon
far og-

Ms. 8376 v. 3

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Nu vil verka till min egen skild.
Ja gilla de skänkarna morden de till
Samman med de gyllene & silver
vill hemkullen till de luffen
Vila? att bli skrift på vollen. De skulle
Vilens till hemman ha sin som bodel och
där att liket glas vill bodelen
Samman att liket glas vill bodelen
gladon skriftade mön in och att
hvil på att om maktiken, vilken
bestad av roll makt - Nam skilke
gans ha skildigh. Ofra medan 1/2 8.

Egne Nilsen

Om de hellsf. 3 13. Malm

Om Folkhemmes orden att skilke
Folk ex. skilke på bändg andersm
Jus an till bändg och helg och var dag.

Jag svar på inneliggande brev:

Det jag skrivit gällde luv i mitt eget hem. Den var prästgård till den gamla Johanne-
neskyrkan, Johannes Baptista kallad, i vilken
den första gudstjänsten hölls 1755. Denna kyrka
låg mitt på prästgården, inramad av Bergmästa-
regatan, Stora Infarksgatan och Smedjegatan.

Prästgården förvärfvades eller skänktes
till familjen en Barfack. Den gick i arv inom
denna familj till år 1900 då den efter min
Mormors död såldes och nedrevs. Grannan
ägde dock samten hela tiden.

Min Morfar hette Malmgren, men jag
bror hans Mor var en Barfack.

Huset låg på hörnet av Bergmästare och
Gamla Styrkögatan med porten och valens porten åt
Bergmästaregatan. Stora ingången åt Styrkögatan.
Både port och fars by där var väl befästa med

bredda järnsbäncker på kors och tvärs innanför de
fästes i breda järnhållare. Gården var kringbyggd,
som vanligt i Skåne, så att gårdsplanen låg inne
i gården. På gatan låg 2 rum vid ena sidan för-
skugan vid den andra sidan var 3 rum serveringsrum
med en nedgång till källaren, så att man sväp-
tid inte behövde gå ut om gården. Där nere för-
varades den bästa mæsen.

Plaket var stark och innehöll både rökugn
bakugn och spis. Denna hade dock blivit
däkt på senare tid. In till låg spis kammaren
med björk plåterad dörr och utmärkt ventilerings-
där var även en bräppa upp till vinden där
fäst i handkammaren låg. In till låg stora
vinden - över bonings huset. Det ledde till an-
ordning från gården och där uppe vände och
spann man på sammaren.

I gårds längan in till bonings huset låg

och som varit prästens studerkammare. Ett fönst av-
skilt rum med stor järnkabelugn och landpipor
på väggarna. Här skrev prästen sina predikningar
och här tog han emot landet befolkningen från
utsockarna vilka tillhörde landskrans kyrkor.
Han kom dit i vagnar. Vagnsparken var stor rymde
ett 10 tal. Prästen måste även göra resor ut till
församlingarna för att begrava, vigja och hålla
hus för häst. Intill denna låg präststuga, sedan
kam parken. Övan för denna byggnad låg en vind
där man hade lagrat pärrad, under gamla så ara-
liga bidar. Där hade man en mjölsäckar, papas-
och råkade skunkar, smek och dylikt. Den tredje
byggnaden mitt för bäningshuset var den stora
byggnaden med 4 par fönster och dubbeldörr
i gaveln. Ett par fönster på gaveln. Gaveln där
inne var fardgavl. En trappa ledde upp till en kam-
mare där drängar och kuskar brukat lagra. Intill

den var hölaffet. In till bryggstugan där häststallet
vilket i min barndom användes till häns hus.

Jag har en mindre, målad tavla av huset. Möjligen
kan man fotografera tavlan.

Det var endast lördagsen. Söndagskvällen möj-
ligen någon särskilt gång man kom samman, men
dock samboddy och lankvin. Det var annars hela
året utom då det var varmast på sommaren.
Det brukades vid alla högtider.

Mår Marpar som var 79 år då han gifte
sig med mig flicka på 17 år var handverkare
och en av stadens borgare. Han dög vid 86 års ålder
på 64 år sen. Det jag redskivet från färr hade han
fått veta av sina föräldrar vilka var riktigt fram-
ma när han heliga som man var då. Han berättade det för
Mamma och hon för mig och min bror, som ett slags
fästman. Man höll mycket på gamla traditioner.
När man som ung gick där även på Marpars tid

var Garverifabrikär August Paulin. Så var det två bröder som vilka hade kemiska fabrik. De var kemister och fysiker. Den yngre var även astronom. Denne bodde efter broderns död i mitt hem. En som till den äldre fastades även i hemmet tillsammans med min Mor. Den yngre brodern sysslade även med uppfinningar, av vilka ingen lyckades. Gaf han dock ett elektriskt.

2 äldre bröder till Morfar var professor i juridik. Den ene vid högskolan i Uppsala. Den andre vid universitetet i Oslo. Han gaf namnet Barfæd.

Bland dessa hantverksmästare och hantverkare var den även en gammal kateket; de var farande. I det hemmet såg jag därmed alltid öppen handla öppen och bords dukat. De bjöds tillsammans bords som husets gäster och familjen och de bjöds den bästa maten. Det lärde sig inte få en professor eller uppfinnare att bli chakerad om de till bords glänne fick en luffare med

prästbetyget i frikan på vilket det stod. 5 års påfärd.
Så hade det alltid varit. Vile de såla frik det vara hos
prästen i hans studerkammare. Annars behöfde de ingen ting
förklara. Jag minns särskilt ett tillfälle från min barn-
dom. Det kom en lyffare som Marmar bjöd. Han stod
bakom hans stol och passade upp honom som han var en
kunglig person. My skickade honom ner i källaren efter
vår bästa mat. Mannen såg märkligt stalt ut
varför passar Du & upp honom så kungligt
prästad jag. - Min svarfar har sagt man skall
visa dem att man tror på dem så de kan tro på
sig själa och därigenom åter börjas till samhället.
Jag fortsatte vidare. Du som är så gudsade
jag. Han har Dig aldrig såla om Gud eller religionen
och Du går bara i kyrkan vid högtiderna.
Hon sa. Min svarfar har sagt utträd
han att religionen, vars bra är något heligt som vi
skall ganna i våra hjärtan och som skall utgå

därifrån som vanliga och storsinnade handlingar och
affärer. Under panna biter var ju prästen och prästgården
det ställe dit de besungade kom då följande var hem-
sakt av kris, fört och hungersnöd, för att få sköda och
nederkänslor. Prästen måste då vara lika med alla. Då
de frågade om det verkligen panna en cynd som fittsbadde
allt detta, svarade han att de blev hemsäkt, för att cynd
skulle se om de kunde bära alla olyckor och liksom för-
bli fragna eller det bara var en mantel de snöpte sig
i då de var mätta och hade allt de behövde.

Religionen var den första klippa som hjälpte
dem att uphålla och leva vidare.

Men i andra avseende fick vi barn social påskan. När
jul vid julk. påsk och vid mårten fick vi barn bjuda
samma barn i vitt. Då Mamma hade allhi ordning
skickade han oss att bjuda. För vi bjod men i vitt.
frågade jag, ja, sade Mamma, men glöm inte; de fat-
tiga först, de rika får nag. Men om inte de

rika kanner där. Sade min Mor, angelig om sina
barns bekant skaper. De kanner, haf när de bli-
kallade Sade Mamma. Man skall göra män-
skarna Sämman, inte skilja dem åt. Sade kan lära
färdiga varandra. De kan också alla. De synke de var
intressant.

Till jänat hängdes granen full med gaffer, den
skulle jänas. Man hade rått äpplen och hemkaka
Rarar. Det bjöds på äpplen och kakor och sedan
jänat med hembröd, mjölk, gult och skummande.
Vi lekte på fläsk och hade alltid något spel
där vi klädde ut oss. Dräkter hämtade vi uppe från
handkammen. Där hängde från många generationer.
Man var fullt ut så välklädd då som nu. Där var sidan-
lin och aflas klänningar, hattar med plyner och parasoller.
Där var även stora kläder. Och dynor till att ha
på ryggen. Drimått, hättor och nallor.
Om påsken blev barnen bjordna på ägg

och rösgröns grät. vark barn fick sitt halvtjuf pärga-
de ägg. Dem skulle vi rulla med åter en bakfämla.
Vad väderet något så när varmt var vi i bryggtugan,
ammars inne i vår vackra matsal, där gahet då
var sandad och beskrätt med hackad lurris. Detta
var ett spara folk och matar och ändå vara varmt. Det
är likadant på julen.

Dagen skulle så rulla över bakfämlan, man
skulle påstå att brätta de andra äggen och efter-
åt kallas de man på de språkta äggen.

gag ser, jag inte riktigt fråga om sam-
boddyn.

Det var vid 1/2 5 tiden man avnjöt dessa
drycker vilka på vintern serverades i färmaket.
Detta sågs som man nu får en drink före mål-
tiden. Redan vid 1/2 6 tiden höll man affamman-
let eller helgaffans som det ju heter. På vägen
så hänsen värst flitigt utbyttes detta mat-
giggstoddy. Denna serverades från en stor skål i
serveringsrummet där var och en tog för sig.

Det var liksom hos de flesta av bor-
gare affärsmän och officerare. I min barndom var
det ett arbelleriregemente i Sandskrona. Småfolk och
underofficerare drack öl om det var rått.

På sommaren såg man sig gärna ut till
det härliga barklundet baklunden vid Sandskrona. Eller
till Örnå Lund.

Denna var en restaurang med stor brädgård

Så man hade näsattraktioner. Lördag och Söndag, i lördagen mågan dag i veckan. Detta ställe gästerades flitigt av herrars officerare m. fruar, men även landtkar och andra skadsbar såkte sig dit.

Detta ställe låg snett emot den nuvarande teaterparken.

I barshuset var det ett strålande liv Söndagar och Mandagar. Ibland vagnparken var full med vagnar och vid Röda baden ett enklare kaffeställe kallt kiskas och enklare park bilt.

På barshusets restaurang lyst det av parasoller, ljusa stolar och vajande hattar. Det var arkliga män och vackra kvinnor, men det var framför allt glada människor.

Polkorna blev mycket enkla i Lunds krans. Sedan artilleriregementet kom bort, Gråna Lund ravs. Röda baden försvann och ekipagen blev färre.

Vid begravningar var det så, jag såg fyra
under de 12 år jag bodde i detta mitt atskade
Gernands hem. Det var Erik Lindman, asbra-
nomen, Mahmlar, en gammal gesäll till Harpar
som blev 96 år, Harpar och en adrigt bröder
till henne, vid namn Jonas.

Då man hämtade liket i Sarghuset var
alltid prästen medbjuden. Det bjöd på vin
från cagnar med kaffe och krak och fästa.

Efter jordfästningen var det alltid
warm krambaddy först. Sedan följde middag
för barna en huggmåltid av smetgasmak.

För släkt och vänner blev det sedan kaffe
med punch och cagnar. Sedan ytterligare
baddy innan man gick hem. Vid denna dis-
tinkade man den nya tidens anspråk.

Barns garveri- och prägga- skattsam-
ma handverkare var den hedersvakt som följde

jag skall skriva mera i nästa
vecka.

E. Nilsson

alla dessa från mitt hem i min barnsamtid. Dessa hade haft 9 kr. i veckan i anställning, men begärde och fick först 11 kr. sedan 12 kr.

Iskassianen gällde för och emellan.
"Mina arbetare är mitt skuld, brukade
Pulin säga. Dessa arbetare mycket om
förhållanden mellan arbetare och arbetsgivare.

Du som är uppfinnare, kan inte du
finna upp något sätt, så jag också kan
få mer betalt för mina varor, sade Pulin
en gång till Lindman.

Nej, sade Lindman, men så du får
sätta mer, där får dina arbetare också ar-
beta mer för de pengar du betalar dem
mer.

Men skulle det gå till? frågade så Pulin.
Genom att dina arbetare får mer betalt
kan de köpa mer och de måste närras att Råpa.

FOLKMINNESARKIVET

FINNGATAN 8 - LUND

Tel. Lund 1528

LUND
UNIVERSITET
FOLKMINNESARKIVET

Lund den 13 mars 1942.

Fr. Eva Nilsson,

Davidshallsgatan 3B, Malmö.

För Eder uppteckning om helgmålsringningen i Landskron på 1800-talets slut, som Ni insänt till oss, be vi att f hjärtligt tacka. Det är blott ett par frågor vi skulle vi göra för att komplettera skildringen. Gäller allt vad Ni meddelat livet i Ert eget hem? Tillhörde Ni prästfamiljen Landskrona eller hade prästgården på Er tid redan flyttat Var det vanligt att dricka toddy och lantvin på eftermiddagarna, eller gällde detta blott en bestämd årstid och e viss samhällsklass?

Vi sänder Er härmed en del uppteckningspapper och äro tack samma att få mottaga ytterligare uppteckningar från E när Ni har tid och lust därtill. Eventuella portokostnade som Ni ådrager Eder för den skul, skola vi givetvis ersä

Med utmärkt högaktning

LUNDS UNIVERSITETIS
FOLKMINNESARKIVET

Olivia Ingemarsson

Bil. 1:00 i frimärken.